

Forældrenes århundrede

Af Benny Lihme

Bertel Haarder, forfatter til bl.a. de kritiske bøger "Statskollektivism og spildproduktion" og "Institutionernes tyranni", er selv i gang med at statskollektivisere landets små familielodder, fordi alt hvad der kan krybe og gå i forældrehøjde skal befinde sig på arbejdsmarkedet, mens børnene passes af det offentlige.

Som forfatteren og moderen Hanne-Vibeke Holst spurgte engang, hvem skal holde ild i arnen, hvis alle er ude at jage?

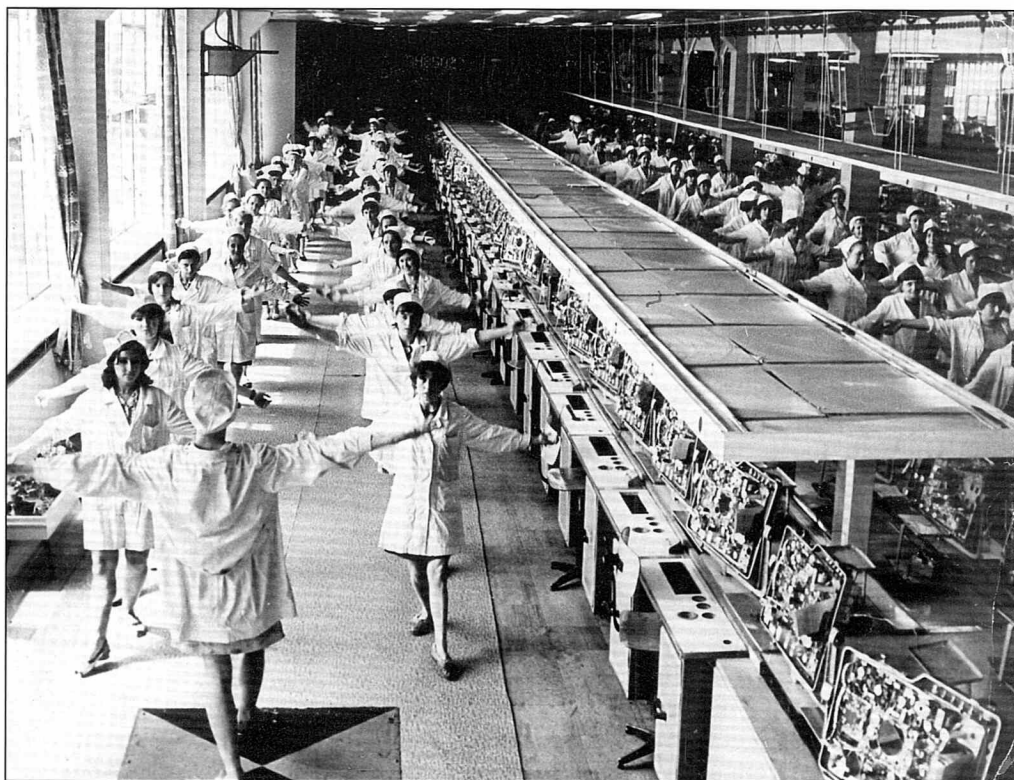
Den svenske forfatter og lærerinde Ellen Key udgav år 1900 bogen "Barnets århundrede" (dansk udgave 1902). Det kan diskuteres, om dette forgangne århundrede så også rent faktisk blev barnets. Derimod forekommer det indiskutabelt, so far, at det nye århundrede skal blive forældrenes. Politikere nærmest falder over hinanden for at imødekomme travle småbørnsforældres behov for fleksible åbningstider i daginstitutionerne. Så fleksible at nogle af daginstitutionerne bliver til døgninstitutioner. Sov sødt, lille barn, i far kommunes institutions-favn. Også selv om det for nogle af døgnbrænderne er tænderskærende dyrt at sende børnene på kommunalt hotel. Typisk for tidens politisering af de små menneskers samfundsmæssiggørelse, er institutionspriserne blevet til et heftigt stridsemne mellem regering og opposition.

Der er sgu stemmer i de forældre, de må tages alvorligt! Hvortil den kyniske fornuft fristes til at hviske, jamen, de kan jo bare arbejde endnu mere og tjene endnu mere. De voksne der træder i forældrenes sted, *in loco parentis*, pædagoger (eller "statslige yngelplejere" som statsminimalistiske liberale tid-

ligere nedladende kaldte dem) er i forvejen ikke ligefrem højtlønnede servicearbejdere. Og de fleste af dem skal ovenikøbet lægge betydelige fagforeningskontingenter til BUPL. Som har brug for pengene, blandt andet til at give de fagforeningsfunktionærer der ikke kan samarbejde erhvervsvenlige gyldne håndtryk (mens dette skrives er det kommet frem, at tre BUPL-chefer har fået gyldne håndtryk til ialt 4,4 millioner kroner, desuagtet de ikke er blevet decideret fyret og i øvrigt alle har fået andet arbejde).

Nye modertyper

Den udvikling vi ser i øjeblikket omkring de små børns institutionalisering er tydeligvis ikke noget, der er udsprunget af børnenes behov eller anerkendte teorier om børns udvikling og oplevelse af livskvalitet. Spørgsmålet er, om den er udsprunget af forældrenes behov? Eller om det er arbejdsmarkedets "behov" for fleksibel arbejdskraft, der er den determinerende kraft bag det, der kommer til at se ud som en domino-effekt. Det private arbejdsmarked har nogle "behov", den liberale ven-

Flemming Ibsen: "og vi er meget tæt på tidligere tiders sovjetiske tilstande, hvor den kommunistiske stat krævede fuldtidsarbejde af både mænd og kvinder i den arbejdsduelige alder. Børnene blev afleveret i daginstitutioner, og socialiseringen af børnene var reelt en statslig og ikke en privat opgave."

Kvindelige arbejdere på russisk TV-fabrik gør gymnastik hver dag for at sætte kondien i vejret. Polfoto, 27.8.1970.

stre-ledede regering benytter med en hidtil uset ihærdighed en statskollektivistisk serverende styring for at svare på disse "behov", så arbejdsmarkedet kan operere så gnidningsfrit som muligt (og så mange som muligt kan rives løs af offentlig forsørgelse). Tak søde Stat, siger arbejdsgiverne, hvad skulle vi gøre, hvis daginstitutionen ikke fandtes? Vupti, er det offentlige takket være Danmarks liberale parti med til bords hos stort set alle småbørnsfamilier.

Parcellernes lukkethed er blevet brudt i form af veritable statsinjektioner, det offentlige repræsentanter er for alvor kommet ind under familie huden (ta' den Søren Krarup!). Så kan venstre folketingsmedlemmet og mor til fire Helga Moos kvække nok så meget, at det er forældrenes opgave at opdrage deres børn: "Det er ikke noget, der skal overlades til skole eller andre institutioner", som der står i hendes bog "Hvad har du lært dit barn i dag? Rationel børneopdragelse" fra 1995. Godt brølt, på en måde, men i modsætning til Moos' bog er det vi ser idag jo ikke børneopdragelses rationalitet men arbejdsmarkedsrationalitet. Og selv om det da kan være et forsøg værd, er det ikke troværdigt, at man både

kan blæse og have mel i munden. Der er noget grundlæggende selvmodsigende i på den ene side at fastholde forældre på det værdimæssige i forældrenes ansvar for opdragelsen og så den realitet, at de selvsamme forældre afleverer børnene til offentlige institutioner.

Hvor Helga Moos kan fremstå som en hårdhudet erhvervsledertype, er de intellektuelle mellemlag omkring kvinder som Hanne-Vibeke Holst og May Schack mere følsomt lidende i deres bevidsthed om det modsætningsfyldte i at være mødre og så skille sig af med børnene. Stadig med mælken løbende fra brysterne dels flæber, dels tages der livtag med denne modsætning i bogen med den for en Helga Moos patetiske titel "Adskillelse. Syv kvinder skriver om de første år som mødre" fra 1993.

Hanne-Vibeke Holst er kendt som fortaler for ligestilling mellem kønnene, men netop i spørgsmålet om yngelplejen skinner dilemmaet tydeligt igennem: er det frigørelse eller tvang at aflevere sit helt lille barn i en institution? Her er hvad hun skrev dengang på baggrund af et spørgsmål til sig selv og de andre mellemlaglige moderdyr om, hvordan det kan være at de finder sig i at være tvun-

get til at lade sig skille fra deres børn, når de er så bittesmå: "Hvorfor er der ikke store protesttog og massedemonstrationer på Christiansborg Slotsplads med titusindvis af mødre med bannere og barnevogne, der kræver at få lov til at beholde deres små børn hos sig? Hvorfor er det tværtimod det modsatte, der kan få os til at gå i barnevognsoptog til rådhuset, hvor vi truer med at besætte borgerrepræsentationen, mens vi ruller transparenterne ud: "Flere vuggestuepladser nu!" Hvordan er det gået til, at det at afgive sine små børn er et udtryk for højtudviklet emancipation? (...) hvordan kan det være, at vi i vores iver for ligeberettigelse har ladet os forblænde så meget på vores eget urkvindelige moderinstinkt, at vi er tæt på at miste evnen til at beskytte vores afkom.

Måske, filosoferer jeg om natten, når jeg ammer eller giver flaske, er maskuliniseringen af den vestlige verdens kvinde og moder-skabets deraf følgende fatale prestigetab, vejen til slægtens undergang. For hvem skal holde ild i arnen, hvis alle er ude at jage?"

Fra arbejdstvang til institutionstvang

Hvor venstrepolitikere for mindre end ti år siden i fuldt alvor foreslog offentlig aflønning af mødre, eventuelt fædre, der valgte at blive hjemme med de små – og således på samme tid respekterede husarbejdet som nyttigt og nødvendigt arbejde og undgik den af ideologen Bertel Haarder udpegede statskollektivistiske trussel – ser vi i dag den overordentligt statsbærende realpolitik Haarder stå for regulære tvangskollektiviseringer af de små danske familielodder.

Nå ja, nogle af dem er godt nok ikke rigtigt danske. Som påpeget af arbejdsmarkedsforsker og lektor ved AUC, Flemming Ibsen, gælder mantraet om borgernes frie valg ikke for hjemmegående kvinder fra etniske miljøer ("Arbejdstvang som frigørelse", Politiken d. 13.1.04). Ibsen skyder på Haarder fordi denne som integrationsminister fokuserer så ensidigt på arbejdsmarkedstilknytningen som vejen til god integration. Med andre ord, Bertel Haarder kan ikke forestille sig en heldig integration for en indvandrerfamilie i Danmark, hvis ikke begge ægtefæller arbejder. Reelt er der, skriver Ibsen, tale om arbejdstvang fra en liberal regerings side, "og vi er meget tæt

på tidligere tiders sovjetiske tilstande, hvor den kommunistiske stat krævede fuldtidsarbejde af både mænd og kvinder i den arbejdsduelige alder. Børnene blev afleveret i daginstitutioner, og socialiseringen af børnene var reelt en statslig og ikke en privat opgave."

Post-marxistisk pædagogik?

En anden forsker, psykologen Søren Smidt, har som Flemming Ibsen fået mindelser om Sovjettiden i forbindelse med den igangværende statskollektivisering af det småbørns-pædagogiske område. I Politiken d. 17.12.2003 kan man således læse, hvordan regeringen 30 år efter at marxismen forsøgte at indføre struktureret indlæringsbaseret pædagogik i børnehaverne, nu netop er i gang med dette forehavende i form af "læreplaner" (se Bayer, Hare og Pedersens artikel andetsteds i bladet).

Dengang var inspirationen Karl Marx og det kommunistiske Østtysklands børnehaver. Idag er det regeringens nye lovforslag om læreplaner i daginstitutionerne. Ifølge Søren Smidt er selve grundtanken i læreplanerne om, at vi skal sikre, at børnene lærer nogle bestemte kvalifikationer, den samme som i 1970'erne (jvfr. også Kirsten Frederiksens artikel "Samme pædagogik, andre mål" i dette blad). Hele den tanke, at staten opstiller nogle bestemte kompetencer, som børnene skal besidde, er jo den samme, siger Søren Smidt til Politiken. Han er nervøs for, at man kun fokuserer på, hvad børnene skal lære, og ikke på, hvilke børn der kommer ud af det.

Hvortil det kan siges, at vinden aldrig kun blæser i én retning – jvfr. eksempelvis den aktuelle nyoversættelse af Neill's pædagogiske klassiker "Summerhillskolen", som til fulde bekymrer sig om, hvilke børn der kommer ud af hvilken pædagogik, jvfr. Claus Bjerring's essay om Neill senere i bladet.

Den anden institutionaliseringsbølge

I artiklen "Den totale pædagogisering af børns liv?" benytter professor i barndomsforskning Jan Kampmann begrebet barndommens "2. institutionalisering" (Social Kritik nr. 88, september 2003). Begrebet bygger på den nagelfaste kendsgerning, at der er sket en grundlæggende historisk forandring af børns hverdagsliv. Hvis man med bred pensel

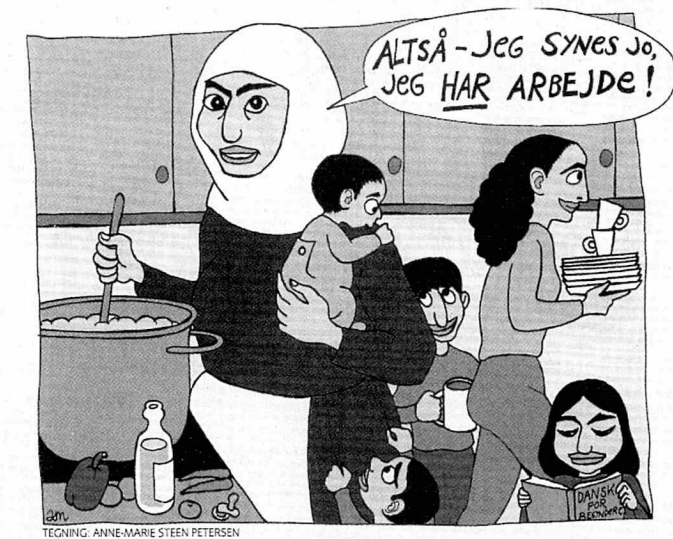
Arbejdstvang som frigørelse

Ifølge Bertel Haarder gælder mantraet om borgernes frie valg ikke for hjemmegående kvinder fra etniske miljøer.

Integration

Af Flemming Ibsen,
lektor, AUC

I EN STORT opsat forsidsartikel omkring årsskiftet konkluderer en kvindelig journalist i Politiken bekymret: »Indvandrerkvinder er i fare for aldrig at komme ind på arbejdsmarkedet«. Konklusionen bygger på en undersøgelse af det københavnske indvandrermiljø, som Socialforskningsinstituttet har gennemført, og en af forskerne bag undersøgelsen mener, at »Det store problem er, at nogle af de her kvinder lever efter normer som vi gjorde

TEGNING: ANNE-MARIE STEEN PETERSEN

samme artikel læser man, at integrationsminister Bertel Haarder også er voldsomt bekymret for udviklingen. År-

MED ANDRE ord: Bertel Haarder kan ikke forestille sig en heldig integration for en indvandrerfamilie i Dan-

ne med respekt fra os danskere (han tænker formentlig kun på dem af os, der er i arbejde!). hvis de ikke er i

steren kan sig – endsi en indvar vælger en der passer og værdier, bejder ude, – uden kc hjemmearbejdet pelvis i de børnene er

DET KAN I Politikens i en 5. januar ten (Liges drerkvind hævdes de både dansk vandrerki tet ind i de som er lige ment ...«. den må ge klædet på l kommer i de er vejen Både K mune; int ren og Pol bent mene at en vely for indvan ver, at ind fuldståndi

Tegneren Anne-Marie Steen Petersen ser ud til at mene, at også husarbejde er en slags arbejde. Hendes illustration til lektor Flemming Ibsens analyse af integrationsminister Bertel Haarder som statskollektivist i Politiken d. 13.1. 2004.

forsøger at sammenligne institutionaliseringen af børns liv således som den foregik i 70'erne med hvad der kendetegner den fortsatte institutionalisering i 90'erne og aktuelt, vil der selvfølgelig på flere måder være tale om en kontinuerlig proces, hvor der via pladsgarantier o.lign. blot er kommet mere institutionalisering. Ifølge Jan Kampmann er der imidlertid nu også tale om en kvalitativ forandring, hvor daginstitutionens tidligere status som "supplement til hjemmet" er blevet overskredet. I modsætning til tidligere, ser vi nu også kommunal og statslig intervention i forhold til institutionshverdagens indholdsmæssige aspekter. Kampmann skriver herom:

"Mens det tidligere blev problematiseret om det overhovedet var godt med institutioner, går den aktuelle problemorientering den anden vej. I dag anses det snarere for problematisk hvis børn ikke har været i daginstitution, i det mindste mellem deres 3. og 6. år, og der iværksættes decideret kommunale initiativer for at rekruttere de børn, der ikke ad frivillighedens vej er blevet indmeldt i en offentlig pasningsforanstaltning.

Reguleringen af institutionernes virke er langsomt men sikkert op gennem 90'erne

blevet mere og mere orienteret mod den indholdsmæssige side, mod institutionernes socialisationsfunktion. Med krav om virksomhedsplaner, med talen om udviklingsgaranti, med de aktuelt forestående politiske beslutninger om nationale læreplaner for børnehaven, osv. har det offentlige påtaget sig en helt anden type af ansvarsrolle, hvor det grundlæggende signal kan tolkes som en forståelse af, at ingen børn i Danmark kan forventes at udvikle sig normalt og hensigtsmæssigt, med mindre de har tilbragt en væsentlig del af deres tid i en statslig og kommunalt drevet opdragelsesanstalt. Der er således tale om et skift i interventionsform, hvor det offentlige i 1. institutionalisering så det som sit ansvar at sikre hensigtsmæssige rammer omkring børns hverdagsliv, mens det i 2. institutionalisering har påtaget sig ansvaret for den indre opbygning."

Tja, det er sgu en udvikling der re-aktiverer ens gamle modstand mod den kommunistiske centralisme og ensretning. Det med "frit valg" er jo ikke så dårlig en ide endda. Problemet er så bare, at hvis man tror at det er partiet Venstre man skal stemme på i den anledning, så tror man galt.